

Спеціалізований вченій раді ДФ 41.086.022
Національного університету
«Одеська юридична академія»
м. Одеса, вул. Фонтанська дорога, 23.

ВІДГУК

**офіційного опонента на дисертацію Джабурії Олени Олександрівни
«Організаційні форми адвокатської діяльності», подану на здобуття
наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 081 – Право**

Вивчення рукопису дисертації «Організаційні форми адвокатської діяльності», а також публікацій дисертантки за темою дослідження здійснювалося відповідно до низки основних критеріїв, за якими оцінюються наукові розробки відповідного рівня та які дозволяють дійти до обґрунтованого висновку про те, що дисертантка досягнула поставлених цілей та виконала дисертаційне дослідження на достатньому науковому й методологічному рівні.

Актуальність теми дослідження. У сучасних умовах політико-правових перетворень, що мають місце у нашій державі, актуалізується проблематика оптимізації організації та діяльності всіх правозахисних інститутів, у тому числі й інституту адвокатури. Як спеціально уповноважений Конституцією України недержавний самоврядний правозахисний інститут, невід'ємна частина механізму відправлення правосуддя, адвокатура також потребує подальшого вдосконалення своєї організації та діяльності, натомість, наразі питання про напрямки реформування адвокатури лише дискутується. Трансформаційні процеси як необхідний поштовх до розвитку та модернізації усього суспільства, надають

можливість для виникнення нових підходів та механізмів до реалізації конституційної функції надання професійної правничої допомоги.

У дисертації справедливо відмічається, що організаційні форми адвокатської діяльності досить рідко стають предметом дослідження науковців на монографічному рівні. Враховуючи відсутність достатніх досліджень питань організаційних форм адвокатської діяльності, окремих монографічних досліджень, які б ґрунтувалися на чинному законодавстві, необхідність вдосконалення законодавства про адвокатуру та адвокатську діяльність, важливість питань організаційних форм адвокатської діяльності в процесі реформування адвокатури зокрема та судово-правової реформи загалом обумовлюють актуальність проведеного дослідження.

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації визначається тим, що вони підтверджені певними науковими доказами, емпіричними фактами та є переконливими. Детальне ознайомлення з текстом дисертації і публікаціями О.О.Джабурії дає підстави стверджувати, що підхід дисертантки до аналізу предмету дослідження відзначається фундаментальністю та ґрунтовністю, а висловлені пропозиції та рекомендації відзначаються достовірністю. Дисертаційне дослідження О.О.Джабурії заповнює певну прогалину в галузі вивчення організаційних форм адвокатської діяльності в Україні.

Викладені у роботі наукові висновки та рекомендації, які стосуються постановки проблеми в цілому, окремих її аспектів, переконують у тому, що відповідні питання є теоретично і практично важливими, мало розробленими в юридичній науці і є перспективними для дослідження. Об'єкт та предмет дослідження визначені коректно. Відповідно до предмета (організаційні форми адвокатської діяльності) та об'єкта (суспільні правовідносини щодо організації адвокатської діяльності), визначених у роботі, метою дисертаційного дослідження є формулювання науково обґрунтованих висновків стосовно організаційних форм

адвокатської діяльності для підвищення ефективності діяльності адвокатури України.

Для досягнення зазначеної мети О.О.Джабурією було сформульовано низку дослідницьких завдань: 1) визначити теоретичну основу для розуміння поняття організаційних форм адвокатської діяльності, сутності кожної з них; 2) обґрунтувати обумовленість організаційних форм адвокатської діяльності принципами організації та діяльності адвокатури; 3) визначити поняття організаційних форм адвокатської діяльності, провести їх класифікацію; 4) розкрити сутність та ознаки окремих організаційних форм адвокатської діяльності; 5) показати взаємозв'язок організаційних форм адвокатської діяльності з окремими інститутами законодавства про адвокатуру; 6) визначити можливість запровадження у законодавстві та адвокатській практиці нових організаційних форм адвокатської діяльності; 7) розробити та надати пропозиції щодо вдосконалення норм чинного законодавства України про адвокатуру та адвокатську діяльність.

Реалізуючи ці завдання, О.О.Джабурія проаналізувала широкий спектр проблем, пов'язаних із дослідженням теоретичних та прикладних аспектів організаційних форм адвокатської діяльності в Україні, що підтверджується архітектонікою роботи та змістом відповідних структурних елементів. Дисертація має логічну структуру, яка дозволяє розкрити поставлені дослідницькі завдання та досягти поставленої мети.

Дослідження виконано у рамках плану науково-дослідної роботи кафедри організації судових, правоохоронних органів та адвокатури Національного університету «Одеська юридична академія» «Шляхи вирішення проблем судової влади, правоохоронних органів та адвокатури в умовах євроінтеграції України» на 2016–2020 рр. як складової плану науково-дослідної роботи Національного університету «Одеська юридична академія» «Стратегія інтеграційного розвитку України: правовий та культурний вимір» на 2016–2020 рр.

Методологічною основою дослідження є широка гама загальнонаукових та спеціальних методів дослідження – кількісних та якісних, достатніх для розкриття теми. При написанні дисертації О.О. Джабурія синтезувала загальнонаукові методи пізнання та спеціальні методи юридичної науки. За допомогою діалектичного методу в роботі досліджено обумовленість організаційних форм адвокатської діяльності принципами організації та діяльності адвокатури, взаємозв'язок організаційних форм адвокатської діяльності з окремими інститутами адвокатури.

Аналітичний метод надав можливість авторці сформулювати понятійний апарат дослідження; метод класифікації використовувався при дослідженні проблеми класифікації організаційних форм адвокатської діяльності; метод системного аналізу надав можливість дослідити спільні ознаки тих організаційних форм адвокатської діяльності, які створюються у формі юридичних осіб.

Формально-юридичний метод дозволив О.О. Джабурії сформулювати пропозиції щодо вдосконалення чинного законодавства про адвокатуру, а логіко-граматичний метод використано при з'ясуванні змісту суперечливих положень законодавства.

Шляхом використання порівняльно-правового методу О.О. Джабурії вдалося дослідити відмінності окремих організаційних форм адвокатської діяльності між собою. Статистичний метод реалізовано авторкою через опитування осіб, які набули права на здійснення адвокатської діяльності в Одеській області.

Використання методу правового моделювання дало можливість дисертантці зробити висновок, що здійснення адвокатської діяльності на засадах трудових відносин не є самостійною організаційною формою адвокатської діяльності.

Обрана авторкою методологія дозволила здійснити на високому рівні наукове дослідження проблем організаційних форм адвокатської діяльності, у результаті якого отримані науково обґрунтовані висновки, положення і рекомендації.

Наукова новизна результатів дослідження. Наукова новизна полягає в тому, що дана дисертація є першим комплексним науковим дослідженням організаційних

форм адвокатської діяльності в Україні. Внаслідок дослідження зроблено нові наукові висновки щодо організаційних форм адвокатської діяльності, запропоновано внести зміни до законодавства про адвокатуру та адвокатську діяльність.

Так, новим і таким, що має теоретичне і практичне значення є розроблене авторкою визначення організаційної форми адвокатської діяльності як системи урегульованих законодавством правовідносин за участю спеціально визначених суб'єктів (адвокатських утворень). Ці правовідносини виникають в процесі організації адвокатами професійної діяльності та є, зокрема, правовідносинами в підсистемі «засновники/учасники» юридичних осіб, які створюються ними з метою здійснення адвокатської діяльності, правовідносинами щодо реєстрації індивідуальної адвокатської діяльності як самостійної професійної діяльності, правовідносинами щодо їх оподаткування, припинення відповідних юридичних осіб чи їх діяльності тощо.

На підставі проведеного дослідження сформульовані ознаки організаційної форми адвокатської діяльності: 1) організаційна форма адвокатської діяльності є стороною правовідносин із забезпечення адвокатської діяльності; 2) є стороною договору про надання правової допомоги, суб'єктом відносин фінансового моніторингу та податкових правовідносин; 3) безпосереднє виникнення та припинення організаційної форми адвокатської діяльності пов'язано з реєстраційними правовідносинами, а саме – з реєстрацією індивідуальної адвокатської діяльності як незалежної професійної діяльності, реєстрацією адвокатських бюро та адвокатських об'єднань як юридичних осіб, реєстрацією в податкових органах тощо.

Виокремлено наступну класифікацію організаційних форм адвокатської діяльності: спеціальні організаційні форми адвокатської діяльності та загальні організаційні форми адвокатської діяльності.

Слід погодитися з твердженням дисертантки про те, що при окресленні змісту принципу свободи вибору адвокатом форми організації адвокатської діяльності

необхідно: 1) усвідомлювати, що адвокат має не лише право вибору організаційної форми адвокатської діяльності, але й обов'язок обрати ту чи іншу організаційну форму адвокатської діяльності з переліку, визначеного законодавством; 2) визначити, наскільки прийнятним є наявне в Україні коло організаційних форм адвокатської діяльності; 3) враховувати, що цей принцип вимагає гарантування адвокатам прийнятного кола організаційних форм адвокатської діяльності.

Логічною є пропозиція О.О. Джабурії сформувати та закріпити в Законі «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» вимоги до робочого місця адвоката, а саме: бути захищеним від несанкціонованого проникнення; бути забезпеченим сейфом для зберігання документів, печатки, ключів доступу до реєстрів тощо.

Заслуговує на позитивне схвалення запропонована у роботі пропозиція щодо послідовності викладення статей (положень) у Законі «Про адвокатуру та адвокатську діяльність»: 1) підстави для здійснення адвокатської діяльності; 2) підстави для відмови в укладенні договору про надання правової допомоги; 3) форма та зміст договору про надання правової допомоги; 4) гонорар; 5) документи, які посвідчують повноваження адвоката; 6) припинення, розірвання договору про надання правової допомоги.

Варто підтримати пропозиції дисертантки щодо необхідності розширення кола організаційних форм адвокатської діяльності шляхом диференціації адвокатського бюро як організаційної форми на дві самостійні організаційні форми адвокатської діяльності – адвокатський кабінет як форму, у якій адвокат-учасник надає правову допомогу самостійно, та адвокатське бюро як форму, за якої адвокат може залучати до надання правової допомоги інших адвокатів.

Заслуговують на підтримку й інші положення, сформовані у дисертації, які відповідають вимогам наукової новизни.

Повнота викладу результатів досліджень в опублікованих працях. Основні теоретичні положення і висновки дисертаційної роботи викладені у 8 наукових статтях, з яких 1 – у періодичному виданні, включеному до наукометричної бази

Web of Science, 5 – у наукових фахових виданнях України, 1 – у зарубіжному фаховому виданні, 5 – у збірниках тез наукових доповідей на наукових та науково-практичних конференціях.

Дисертаційне дослідження виконане автором самостійно, пройшло попередню апробацію у відділі правових проблем політології Інституту держави і права ім. В. М. Корецького НАН України.

Практичне значення результатів дослідження. Практичне значення одержаних результатів полягає у тому, що теоретичні висновки та практичні пропозиції, сформульовані у дисертаційному дослідженні, можуть бути використані: *у науково-дослідній діяльності* – при подальшому вивченні теоретичних положень адвокатології; *у нормотворчій діяльності* – при розробленні та ухваленні нормативних актів у сфері адвокатури, внесенні змін і доповнень до чинного законодавства про адвокатуру та адвокатську діяльність; *у навчальному процесі* – при викладанні відповідних нормативних дисциплін та спецкурсів, для підготовки відповідних розділів підручників, навчальних посібників, методичних рекомендацій і навчальних програм; *у практичній діяльності* адвокатів, адвокатських бюро та адвокатських об'єднань – при організації адвокатської діяльності (акт впровадження у діяльність Ради адвокатів Одеської області від 1 грудня 2020 р.).

Основні положення та теоретичні висновки, на яких базується дослідження, а також рекомендації щодо вдосконалення національного законодавства обговорювалися на засіданнях кафедри організації судових, правоохоронних органів та адвокатури Національного університету «Одеська юридична академія». Окремі результати дисертації також були оприлюднені на наукових та науково-практичних конференціях.

Зауважимо, що динамічний предмет дослідження зумовлює низку **дискусійних положень**, що потребують подальшого обговорення. До них, зокрема, треба віднести наступні:

1) У роботі зазначається, що *організаційними формами адвокатської діяльності є система урегульованих у законодавстві правовідносин за участю спеціально визначених суб'єктів (адвокатських утворень)* (стор.40,47 та ін.).

Безспірно, в ході здійснення адвокатської діяльності адвокатські утворення вступають в певні *правовідносини*, які здійснюються адвокатами (у тому числі і від імені адвокатського утворення), але такі правовідносини відбуваються у межах певної форми адвокатської діяльності, сама ж організаційна форма адвокатської діяльності не може визнаватися як «відносини». Етимологія дефініцій «форма» та «відносини» є різною. Так, якщо «форма» це – «обриси, контури, зовнішні межі предмета, що визначають його зовнішній вигляд»... «пристрій, шаблон, за допомогою якого чому-небудь надають певних обрисів» (<http://sum.in.ua/s/forma>), то «відносини» це – «стосунки, зв'язки, взаємини між ким-небудь...» (<http://sum.in.ua/s/vidnosyny>).

Вважаємо, що не *форма* адвокатської діяльності є стороною правовідносин із забезпечення адвокатської діяльності в тому розумінні, як визначає її авторка (стор. 47), а суб'єкт такої діяльності - юридична особа або адвокат, які здійснюють свою діяльність у тій чи іншій організаційній формі. Організаційні форми адвокатської діяльності *характеризуються* системою урегульованих у законодавстві правовідносин за участю спеціально визначених суб'єктів (адвокатських утворень).

Це стосується й позиції авторки на с. 47 відносно того, що «організаційна форма є стороною договору про надання правової допомоги». Якщо виходити з того, що, як вказує дисертантка, організаційними формами адвокатської діяльності є система урегульованих у законодавстві правовідносин, то яким чином правовідносини можуть виступати як сторона договору про надання правової допомоги? Стороною договору є суб'єкти (адвокатські утворення), які здійснюють

свою діяльність і вступають у певного виду правовідносини у межах обраної організаційної форми.

Також викликає запитання висловлювання авторки на с. 48: «Адвокат, який перебуває у відносинах членства чи трудових відносинах з організаційною формою адвокатської діяльності...». Адвокат перебуває у відносинах членства з юридичною особою, яка здійснює свою діяльність у тій чи іншій організаційній формі - адвокатським бюро, адвокатським об'єднанням.

Аналогічні питання виникають із висловлювань авторки: «При укладенні договору про надання правової допомоги *клієнт та організаційна форма адвокатської діяльності повинні обговорювати й обговорюють не гонорар адвоката, а гонорар (винагороду) організаційної форми*» (с. 181), «*Організаційна форма є стороною податкових правовідносин*», «*Організаційна форма адвокатської діяльності є суб'єктом первинного фінансового моніторингу*» та ін.

Організаційна форма – це правовідносини за участю спеціально визначених суб'єктів (адвокатських утворень), як зазначає сама авторка, а правовідносини не можуть бути стороною правовідносин, на відміну від суб'єктів (адвокатських утворень) – юридичних осіб та фізичних осіб.

У останньому розділі роботи дисертантка визначає організаційні форми адвокатської діяльності вже не через систему правовідносин, а через суб'єктів, які здійснюють вказану діяльність. Так, на стор. 173 авторка фактично ототожнює організаційні форми адвокатської діяльності з суб'єктами такої діяльності : «*..вважаємо цілком допустимими трудові відносини адвоката з суб'єктами, які визнаються організаційними формами адвокатської діяльності*». І така позиція цілком відповідає чинному законодавству. Так, відповідно до Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» стороною договору про надання правової допомоги є адвокатське об'єднання або адвокатське бюро (ст.ст.14, 15).

2) Органи адвокатського самоврядування також здійснюють свою діяльність в організаційних формах, вони покликані вирішувати певні завдання і досягати мети

забезпечення адвокатської діяльності. Відповідно до ст. 46 Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» «Організаційні форми адвокатського самоврядування» такими формами є конференція адвокатів регіону (Автономної Республіки Крим, області, міста Києва, міста Севастополя), рада адвокатів регіону (Автономної Республіки Крим, області, міста Києва, міста Севастополя), Рада адвокатів України, з'їзд адвокатів України.

Крім того, відповідно до ст.18 Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» адвокати мають право створювати в установленому законом порядку місцеві, всеукраїнські і міжнародні об'єднання. Адвокати, їх об'єднання можуть бути членами міжнародних організацій адвокатів та юристів. Чи є вказані об'єднання адвокатів організаційними формами адвокатської діяльності? Можливо доцільно, як це здійснено у законодавстві про адвокатуру та адвокатську діяльність деяких країн колишнього СНД, об'єднати усі *організаційні форми адвокатської діяльності й адвокатури* у окремий розділ з відповідною назвою, який би був присвячений всім організаційним елементам адвокатури, у тому числі й місцевим, всеукраїнським і міжнародним об'єднанням адвокатів? (Наприклад, глава 4 Закону «Об адвокатуре и адвокатской деятельности в Российской Федерации» має назву «Организация адвокатской деятельности и адвокатуры» та містить статті, присвячені як формам адвокатських утворень (ст.ст.20-24), так і органам адвокатського самоврядування (ст.ст. 29-38), так і громадським об'єднанням адвокатів (ст.. 39)). Вказану позицію підтримують і деякі відомі вчені (Н. Руденко, А. Кучерена, А. Просвіркін та ін..).

Вважаємо, що авторці доцільно було б більш послідовно викласти свої думки з приводу того, як організаційні форми діяльності органів інституційної адвокатури співвідносяться з організаційними формами адвокатської діяльності, громадським об'єднанням адвокатів. У цьому контексті важливо було б диференціювати поняття «організаційні форми адвокатської діяльності» та «організаційні форми діяльності органів адвокатури».

3) Викликає дискусію і позиція дисертантки, яка фактично відносить адвокатську діяльність до підприємницької діяльності (с. 97-98). Однак, слід визнати, що вказана позиція науковця висловлюється не категорично, з наданням можливості адвокатським утворенням самим вирішувати, чи визнають вони свою діяльність підприємницькою чи ні: *«У випадку ж, якщо адвокатські утворення вважатимуть більш прийнятними для себе непідприємницький характер своєї діяльності, вони можуть не зазначати у своєму статуті таку мету своєї діяльності, однак тоді вони, очевидно, матимуть обмежені можливості щодо заробляння та витрачання коштів»*. Вважаємо, що даного рівня монографічне дослідження потребує чіткого визначення думки науковця щодо дискусійних проблем, які ним розглядаються, оскільки вирішення останніх у даному випадку має принциповий характер для науки про адвокатуру, яку авторка визначає як адвокатологія.

На нашу думку, адвокатська діяльність не є підприємницькою діяльністю, що випливає з сутності конституційного призначення інституту адвокатури та не входить у протиріччя з тим, що адвокати отримують оплату за свою діяльність. Така оплата праці адвоката (винагорода) не є прибутком (сумою, на яку доходи перевищують пов'язані з ними витрати). Усі доходи адвокатського об'єднання або окремого адвоката за своєю правовою природою не є наслідком підприємницької діяльності, а є винагородою, що виплачується клієнтом або державою. Доречно звернути увагу й на те, що майже у всіх країнах Європейського Союзу адвокатська діяльність не визнається підприємницькою. Наприклад, у Франції адвокат не може займатися діяльністю, яка «завдає шкоди його свободі і незалежності, зокрема будь-якими видами діяльності комерційного характеру». У законодавстві деяких колишніх країн СНД прямо записано, що адвокатська діяльність не є підприємницькою (наприклад, ст. 29 Закону "Об адвокатуре и адвокатской деятельности в Республике Беларусь").

Дисертантка справедливо визначає гонорар як *форму винагороди адвоката...* за здійснення захисту, представництва та надання інших видів правової допомоги клієнту (с. 188), а не як отримання прибутку. Крім того, авторкою пропонується закріпити у законі, що *«розмір гонорару у договорі про надання правової допомоги встановлювати за домовленістю сторін...»* (с. 189), що також не притаманно отриманню прибутку внаслідок здійснення підприємницької діяльності.

4) Дисертантка визначає адвокатуру як «один із інститутів правосуддя» (с. 19). Хоча на цей час така точка зору й існує, вона є дискусійною. Адвокатура в жодному законодавчому акті не визначається як інститут правосуддя. Правосуддя – одна з функцій судової влади, а бути інститутом функції неможливо. І хоча одна зі статей Конституції України, присвячених інституту адвокатури, розміщена у розділі «Правосуддя», це все ж таки не означає, що адвокатура є одним з його інститутів. На цей час дискусійним залишається питання щодо визначення місця і ролі адвокатури в механізмі *судової влади*.

Європейський суд з прав людини у своїх рішеннях неодноразово вказує на особливий статус адвокатів, відводячи їм центральне місце в системі здійснення правосуддя як посередникам між публікою і судами (п. 54 Рішення Європейського суду з прав людини від 24 лютого 1994 р. у справі «Касадо Кока проти Іспанії» (Casado Coca v. Spain), п. 29 Рішення Європейського суду з прав людини від 20 травня 1998 р. у справі «Шепфер проти Швейцарії» (Schopfer v. Switzerland), п. 27 рішення Європейського суду з прав людини від 20 квітня 2004 р. у справі «Аміхалакіоає проти Молдови» (Amihalachioaie v. Moldova) тощо).

Досить поширеним як серед науковців, так і за законодавством зарубіжних країн та міжнародним правом є сприйняття адвокатури як *слуги або ж помічника правосуддя*. На цей час українські вчені інститут судової влади справедливо розглядають як єдину систему, що складається з трьох невід'ємних складових: суду, прокуратури та адвокатури (Яновська О.Г., Вільчик Т.Б. та ін.). Визначення ж

інституту адвокатури як одного з інститутів правосуддя вважається некоректним, так як і визнання адвокатури інститутом «системи судоустрою».

Адвокатура є невід'ємною частиною державного механізму відправлення правосуддя, життєво необхідною для ефективного функціонування судової влади, без якого виконання судовою владою покладених на неї функцій, у тому числі і функції правосуддя, є неможливим.

5) як вказано у роботі, наукова новизна одержаних результатів полягає у тому, що дисертація є першим комплексним науковим дослідженням організаційних форм адвокатської діяльності в Україні (с.21). Проте, на с. 29 авторка вірно вказує, що *однією з перших праць щодо окресленої тематики було дисертаційне дослідження А. В. Іванцової на тему «Організаційні форми діяльності адвокатури». Хоча зазначені дослідження А. В. Іванцової виконувалися в контексті Закону України «Про адвокатуру» 1992 року, який втратив чинність у 2012 році, це жодним чином не применшує значення цього наукового дослідження для подальшого вивчення наукових положень про організаційні форми адвокатської діяльності (с.29).*

На наш погляд, визначаючи наукову новизну роботи, більш коректним було б вказати, що дисертація є першим комплексним науковим дослідженням організаційних форм адвокатської діяльності в Україні після прийняття Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» 2012 року.

Наведені міркування не впливають на високу оцінку дисертаційного дослідження О.О. Джабурії, не знижують його наукової та практичної цінності. Висловлені побажання є дискусійними та спрямовані на привернення уваги дисертантки до ще недосліджених аспектів наукової проблеми.

Наукові положення, висновки та рекомендації дисертації мають достатнє теоретичне, методологічне та емпіричне обґрунтування. Це обумовлене великою кількістю проаналізованих здобувачем джерел, апробацією результатів дослідження на науково-практичних конференціях, а також використанням сучасних загальнонаукових і конкретно-наукових методів дослідження.

Висновок. Представлена до захисту дисертаційна робота Олени Олександрівни Джабурії «Організаційні форми адвокатської діяльності» є самостійним і оригінальним науковим дослідженням, яке містить раніше не захищені наукові положення, отримані автором нові науково обґрунтовані результати.

Тема дисертації є актуальною, її структура є добре продуманою, а матеріал викладений логічно та послідовно. Отримані в роботі наукові результати в сукупності розв'язують важливу наукову проблему, що виявляється в теоретико-методологічному обґрунтуванні інституту організаційних форм адвокатської діяльності. Робота виконана на високому теоретико-методологічному рівні, є цілісною та завершеною.

Дисертація оформлена відповідно до вимог державного стандарту, за своєю структурою та стилем викладу відповідає вимогам МОН України.

Аналіз змісту дисертаційної роботи, друкованих праць за темою дисертації дозволяє зробити висновок, що усі пункти наукової новизни дослідження, належним чином відображено у роботі.

Дисертація є завершеним науковим дослідженням, за обсягом, змістом, науковою новизною та практичним значенням одержаних результатів відповідає вимогам «Порядку проведення експерименту з присудження ступеня доктора філософії», затвердженого Постановою КМУ від 06.03.2019 р. № 167.

Дисертація на тему: «Організаційні форми адвокатської діяльності» відповідає профілю спеціалізованої вченої ради ДФ 41.086.022, а її авторка Олена Олександрівна Джабурія, заслуговує на присудження наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 081- Право.

Офіційний опонент –

доктор юридичних наук, професор,
завідувач кафедри адвокатури
Національного юридичного
університету імені Ярослава Мудрого

Т.Б. Вільчик

